

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

www.lpkts.lt

Trisdešimt šeštieji leidybos metai. Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2024 m. balandžio 12 d.

Nr. 14 (1564)

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XXXI ataskaitinis suvažiavimas

Laimutė KRAUKŠLIENĖ

Balandžio 6-ąją, šeštadienį, Kauno igulos karininkų ramovėje įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XXXI ataskaitinis suvažiavimas. Suvažiavimo pradžią paskelbė ir susirinkusiuosius sveikino LPKTS pirmininkas dr. Gvidas Rutkauskas bei padėkojo visiems atvykusiems už dalyvavimą. Iškilmingai įneštos filialų vėliavos ir sugiedotas Lietuvos Respublikos himnas. Suvažiavimo dalyvius pasveikino ir sustiprino kardinolas, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius ir Kretingos parapijos klebonas brolis Saulius Paulius Bytautas OFM.

LPKTS pirmininkas dr. G. Rutkauskas priminė Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio kreipimąsi į teismą dėl Ukmergės rajone esančio paminklo su Holokausto nusikaltimais siejamam Lietuvos partizanų Vychio apygardos vadui Juozui Krikštaponiui. Desovietizacijos komisijos vadovui Vitui Karčiaus-

kui ganėtinai neaiškus yra LGGRTC direktoriaus Arūno Bubnio priimtas sprendimas demontuoti šį paminklą, nes didelė dalis visuomenės teisina J. Krikštaponį ir kalba, kad jis yra buvęs garsus partizanas, nors anksti žuvęs, tačiau nuveikęs gana daug. Galutinį sprendimą priims tebevykstantys teismai ir, regis, kad bus išteisintas. Pastaroji žinia buvo priimta plojimais.

Danutė Čepaitienė

Atminti ir minėti, kad kitiems netektų patirti

Lilija SMALAKIENĖ

Tautą naikinantys 1949-ųjų pavasario įvykiai yra palietę daug Lietuvos šeimų ir palikę ne vieną skaudinančią žymę žmonių biografijose. Kovo 22-ąją į Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universitetą Vilniuje rinkosi tie, kuriems svarbu atminti. Atminti prieš 75-erius metus prievarta išvarytuosius iš namų. Atminti tuos, kurie išvežti į Krasnojarsko kraštą, Irkutsko, Novosibirsko, Omsko, Tomsko ir Amūro sritis, ten ir liko amžiams. Rinkosi tie, kurie ten buvo ir sugrįžo. Rinkosi tie, kam svarbu ne tik prisiminti, bet vėl ir vėl minėti tuos įvykius, kad niekam netektų jų išgyventi.

Ona Ulozienė

Suvažiavimas pradedamas delegatų ir svečių himno giedojimu

(keliamo į 2 psl.)

Utenoje pagerbti Lietuvos partizanai

Utenos Šaulių namuose buvo minimos Lietuvos partizano Vinco Kaulinio-Miškinio ir jo bendražygių 75-osios žūties metinės. Renginyje dalyvavo Lietuvos Respublikos Seimo narys Edmundas Pupinis, Utenos rajono savivaldybės vicemeras Rimantas Dijokas, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Utenos ir Ukmergės filialų nariai, istorikas dr. Norbertas Černiauskas, moksleiviai, šauliai ir kiti garbūs svečiai.

Lietuvos partizano Vinco Kaulinio-Miškinio ir bendražygių atminimo pagerbimo dalyviai

(keliamo į 4 psl.)

Jau nutolę praeitin tremties metai yra lyg randai, kurie primena skaudžius išgyvenimus. Tėvynės ir gimtųjų namų ilgesį tremtyje išgyventi padėjo malda ir daina. Todėl renginyje taip iškalbingai ir jaudinančiai skambėjo Vilniaus buvusių politinių kalinių ir tremtinių choro „Laisvė“ dainos. „Viena iš trėmimo priežasčių buvo pasipriešinimas okupantų tvarkai, noras nesutikti,“ – pristatydama choro programoje tremtinių ir partizanų dainuotas dainas, sakė choro vadovas Gintaras Skapas.

„Kai tą pavasarį gandrai grįžo į savo lizdus, beveik 9 tūkstančių šeimų namai liko išdraskyti,“ – jautriai savo kalbą pradėjo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių Vilniaus bendrijos pirmininkė Ona Suncovienė.

(keliamo į 5 psl.)

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XXXI ataskaitinis suvažiavimas

(atkelta iš 1 psl.)

Suvažiavimui pirminkauti pakviesti Loreta Kalnikaitė ir Valentinas Kėmėšis, sekretoriauti – Jūratė Antulevičienė. Suvažiavimo darbotvarkė ir reglamentas patvirtinti vienbalsiai.

LR Prezidento sveikinimus perdavė prezidento patarėjas Paulius Baltokas, Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas Vytautas Žymančius visiems palinkėjo stiprybės ir vienybės. Pirmininkas perskaitė LR premjerės Ingridos Šimonytės sveikinimą ir priminė, kad Rusijos agresijos, ukrainiečių rezistencijos akivaizdoje esame įpareigoti ginti laisvę – Laikom frontą!

LPKTS pirmininko dr. G. Rutkausko ataskaitiniame pranešime pateikti statistiniai duomenys nėra džiuginantys – ryškus LPKTS filialų, jų narių mažėjimas. Diskutuoti (ir balsuoti) pirmininkas pakvietė Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) pavadinimo keitimo iniciatyvą iš institucijos pavadinimo išbraukti žodį „genocido“. LR Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisija LGGRTC pavadinimą siūlo keisti į Lietuvos Respublikos totalitarinių okupacijų ir rezistencijos tyrimo centrą. Veikia centro patariamoji ir priežiūros taryba, kurioje, anot pirmininko, pats stuburas – bent 2 iš 15 tarybos narių turėtų būti tremtiniai. Pava-

dinimo keitimui nepritarta, nes genocidas Lietuvoje išties buvo vykdomas.

LPKTS pirmininkas, nušviesdamas dabartinę padėtį Lietuvoje, priminė Laisvės kovų akcentų svarbą – Lukiškių aikštės sutvarkymas Vilniuje kol kas stovi pradinėje padėtyje. Ukrainos klausimas, anot pirmininko, turėtų būti aiškus: „Remti, tačiau pagalvoti apie tuos žmones, kurie pabėgę nuo karo – jauni turėtų kariauti.“ „Savaitraštis „Tremtinys“ – mūsų vėliava. Turime

rašyti, remti finansiškai, bent vienas iš dešimties – savaitraštį užsiprenumeruoti. Leidyba, platinimas kainuoja ir vis brangsta. Pavyzdžiui, pašto paslaugos pabrango du kartus, o kaimo vietoves vis sunkiau pavyksta pasiekti,“ – kalbėjo pirmininkas dr. G. Rutkauskas.

Įstatymas dėl Lietuvos komunistų partijos (LKP) veiklos įvertinimo – svarstomas, dar nepriimtas. Daug signatarų, Lietuvos prezidentų, Seimo narių – buvę nusikalstamos organizaci-

jos – Komunistų partijos nariai. LPKTS XXXI suvažiavimo dalyviai priimtoje rezoliucijoje ragino LR vadovus bei visus Seimo narius LR Įstatymu įvertinti LKP represinę ir neteisinę veiklą, įpareigojant buvusiems LKP nariams nurodyti buvusią savo priklausomybę šio įstatymo išvardytoms struktūroms.

Desovietizacijos komisija, vertinanti nuo sovietmečio likusius viešuosius užrašus, paminklus ir simbolius, rekomenduoja pakeisti S. Nėries gatvių pavadinimus Pasvalio rajone, tačiau dėl poetės sąsajų su gimtąja Suvalkija, sprendimas dėl jos vardo gatvių Šakių rajone nepriimtas, nes laukiama mokslininkų išvados.

LPKTS valdybos veiklos ataskaitinio laikotarpio ataskaitą ir metinę finansinę ataskaitą patvirtinimui pateikė valdybos pirmininkas Vladas Sungaila. Prasmingi darbai, kultūrinė, leidybinė veikla, visuomeniniai reikalai, žygiai partizanų takais, knygų ir parodų pristatymai, susitikimai, organizuotos išvykos vykdoma iš nario mokesčių ir projektinių lėšų. Džiugina suaktyvėjusi filialų veikla, bendradarbiavimas su Trečiojo amžiaus universitetu, Lietuvos šaulių bei skautų organizacijomis, draugystė su Latvijos, Lenkijos buvusiais tremtiniais, viešosiomis bibliotekomis, muziejais.

Iš dešinės: kardinolas S. Tamkevičius, K. Starkevičius ir svečias iš Ukrainos

(keliamą į 3 psl.)

V. Žymančius ir G. Rutkauskas

J. Antulevičienė ir pirmininkaujantys V. Kėmėšis ir L. Kalnikaitė

Gera pasitikti draugus

Smagiai nusiteikę LPKTS Telšių filialo delegatai

Seimo narė I. Haase prie Šakių filialo vėliavos

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XXXI ataskaitinis suvažiavimas

(atkelta iš 2 psl.)

Turėta galimybė paremti filialų knygų, lankstinukų leidybą, LPKTS 35-mečio minėjimą, planuojama remti birželio 15 d. Utenoje vykiančią respublikinę tremtinių dainų ir poezijos šventę „Leiskit į Tėvynę“, rugpjūčio 2 d. vyksiantį jubiliejinį XXV Inter-Asso kongresą Vilniuje ir Ariogaloje, Dubysos slėnyje, rugpjūčio 3 d. XXXIV kartą vyksiantį tradicinį buvusių tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydį „Su Lietuva širdy“.

Seimo pirmininkės pavaduotoja Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė – pasidžiaugė suvažiavimo dalyvių gausa. Ji perdavė profesoriaus Vytauto Landsbergio gražių dienų palinkėjimus.

Kauno folkloro klubo „Liktuzė“ (vadovas Sigitas Šamborskis) skambėjusi daina „Oi, neverk, motušėle, kad jaunas

sūnus eis ginti brangiosios Tėvynės“, narsi užuomina tam, o jeigu... Skambėjo, aišku, ne tik ši – buvo sudainuota ne viena iš ansamblio repertuaro dainų.

Balandžio 5 d. vykusiame trišaliam susitikime prie derybų stalo tarp Lietuvos, Lenkijos, Ukrainos parlamento ir ūkininkų atstovų, buvo sutarta dėl deklaracijos, numatančios siekti rusiškų ir baltarusiškų maisto produktų bei grūdų eksporto ir tranzito į Europos šalį draudimo. Į suvažiavimą atvyko šiame susitikime dalyvavęs Seimo Ekonomikos komiteto pirmininkas Kazys Starkevičius kartu su ukrainiečiu Andrey iš fronto. Salėje skambėjo: „Šlovė Ukrainai!“, „Šlovė Lietuvai!“. Džiugu, kad susitikime buvo priimtas sprendimas „Ukrainai – laisvas kelias“.

Dėl Revizijos komisijos patikrinimo akto pasisakė Eugenija Tarbūnaitė,

konstatuodama, kad neatitikimų nerasta, kad visos operacijos suderintos ir patvirtintos pirmininko. Etikos ir procedūrų komisijos ataskaitą pateikusi Irena Vaišnorienė akcentavo bendrų tikslų ir vertybių išsaugojimą: „Bendruomenė – tvirtas pamatas. Tikėjimas, Viltis ir Stiprybė – svarbiausi kovai už Teisingumą ir Laisvę. Turim išsaugoti tai, ką pasiekė“. Abi ataskaitos patvirtintos vienbalsiai.

Suvažiavimo dalyvius sveikino ir prasmingus linkėjimus išsakė svečiai: EP narys, prof. Liudas Mažylis, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos pirmininkas Pranas Ulozas, pakvietęs dalyvauti balandžio 13 dieną LPKTB suvažiavime, LR Seimo narė: Vilija Aleknaitė-Abramikienė linkėjo sėkmės, o Lietuvai – laisvės, Angelė Jakavonytė – tikėjimo, kad karo nebus.

Seimo narė ir Šakių filialo pirmininkė Irena Haase kalbėjo apie pagrindines vertybes, kurios yra mūsų Valsybės pamatas, ji priminė, kad savo dalyvavimu šiame suvažiavime atstovaujame ir tuos, kurie negali dalyvauti čia, bet yra mūsų širdyse.

Rasa Duobaitė-Bumbulienė, LPKTS pirmininko pavaduotoja, Europarlamentarų biuro Kaune vadovė, perdavė nuoširdžiausius sveikinimus nuo Europos Parlamento narių Rasos Juknevičienės ir Andriaus Kubiliaus.

Albinas Kentra yra pasakęs: „Kova už laisvę niekada nesibaigia, ji tik keičia formas“. Tad Vokietijos kariuomenės brigados dislokavimas ir Lietuvos gynybos pramonės, o drauge ir saugumo stiprinimas yra svarbiausi uždaviniai nūdienai.

„Tremtinio“ nuotr.

Brolis Saulius Paulius Bytautas, Vladas Sungaila, Rasa Duobaitė-Bumbulienė

G. Rutkauskas sveikina Kuršėnų fil. pirmininkę Ireną Butvydienę jubiliejaus proga

Rezoliucija „Dėl Lietuvos komunistų partijos (LKP) veiklos įvertinimo“, priimta Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XXXI suvažiavime

Sovietmečiu LKP buvo sudedamoji Sovietų sąjungos Komunistų partijos (SSKP) dalis. LKP buvo pagrindinė jėga, nulėmusi Lietuvos prisijungimą prie Sovietų sąjungos. LKP vadovavo trėmimams į Sibirą. Sudarant sąrašus trėmimui, daugiausia prisidėjo Komunistų partijos nariai. Lietuvoje tremtinių sąrašus patvirtindavo tuometiniai Sovietų Lietuvos komunistai Justas Paleckis ir Antanas Sniečkus. 1989-aisiais 20-ajame suvažiavime Lietuvos komunistų partija atsiskyrė nuo SSKP. Dalis komunistų įsijungė į Sąjūdžio veiklą, dalis išstojo iš Komunistų partijos. Po nepriklausomybės paskelbimo, nemažai Komunistų partijos narių, supratę savo padarytą klaidą, bet bijodami patriotiškai nusiteikusios Lietuvos visuomenės pasmerkimo, slėpė savo narystę toje partijoje, nedeklaruodami tos priklausomybės viešai.

Keletas LR Seimo narių siūlo LKP pripažinti atsakinga už piliečių genocidą, trėmimus ir represijas. Įstatymo projektas teikiamas pabrėžiant, kad LKP veikla yra nusikalstama, o šaliai padaryta žala iki šiol nėra deramai įvertinta. Tuo tarpu Lietuvoje šiuo metu nėra įstatymo, kuriuo LKP būtų pripažįstama nusikalstama organizacija.

Politikai primena, kad dar 2017 m. birželio mėn. Seimas buvo priėmęs rezoliuciją, raginančią Vyriausybę parengti projektą, kuriuo LKP būtų pripažinta nusikalstama organizacija. Tačiau, anot politikų, kol kas tokios iniciatyvos Vyriausybė neparodė. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte pabrėžiama, kad LKP sovietinės okupacijos laikotarpiu šalyje įtvirtino diktatūrą ir yra atsakinga už Lietuvos piliečių genocidą, trėmimus, nusikaltimus žmoniškumui ir karo nusikaltimus, terorą, kovotojų už Lietuvos laisvę, taip pat civilių gyventojų naikinimą, režimo priešininkų kalinimą ir kankinimą, sovietizaciją, okupuotos Lietuvos piliečių ir juridinių asmenų turto nacionalizavimą ir konfiskavimą, prievartinę kolektyvizaciją, prievartinę mobilizaciją į SSRS kariuomenę, cenzūrą, kultūros ir religijos paminklų naikinimą ir kitokį pagrindinių žmogaus teisių ir laisvių paneigimą. Reikia pastebėti, kad teikiamu projektu siekiama istorinio ir moralinio teisingumo. Tačiau tai nereiškia, kad visi buvę komunistai yra nusikaltėliai. Tie, kurie buvo nomenklatūros dalis bei aukšto rango nariai Centro komitete, eidami į rinkimus, į diplomaciją, valstybės tarnybą, turėtų tai deklaruoti, kad

rinkėjai žinotų, už ką balsuoja.

LPKTS XXXI suvažiavimo dalyviai ragina Lietuvos Respublikos vadovus bei visus Seimo narius LR Įstatymu įvertinti LKP represinę ir nusikalstamą veiklą.

Pritarti LR įstatymo projekto visiems keturiems straipsniams, kuriuose akcen-

tuojama LKP pripažinimas nusikalstama organizacija bei įpareigojimai buvusiems LKP nariams nurodyti savo priklausomybę šio įstatymo 2 straipsnyje išvardytoms struktūroms.

Gvidas Rutkauskas,
LPKTS pirmininkas

Skelbimas

Balandžio 14 d. (sekmadienį) vyks visuotinis LPKTS Rokiškio filialo narių susirinkimas. **11 val.** šv. Mišios Rokiškio bažnyčioje. Po šv. Mišių parapijos namuose susitiksime prie arbatos puodelio. Dalyvaus buvusių tremtinių choras „Vėtrungė“. Galėsite susimokėti nario mokesį.
Kviečiame visus narius dalyvauti.

LPKTS Rokiškio filialas

Kviečiame!

Balandžio 20 d. (šeštadienį) Kaune, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos buveinėje (Laisvės al. 39), vyks konferencija skirta paminėti 115-ąsias Adelės Dirsytės gimimo metines ir 65 metus nuo pirmojo rusų lageryje parašytos jos maldaknygės „Marija, gelbėki mus“ leidimo. Prieš konferenciją – **10 val.** šv. Mišios Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčioje. Konferencijoje pranešimus skaitys: kun. Andrius Končius („Adelės Dirsytės beatifikacijos bylos eiga Vatikane ir jos perspektyvos“), kun. Nerijus Pipiras („Ką reiškia mokyti XXI amžiaus Europą vilties? Adelės Dirsytės pavyzdys“), skulptorius Artūras Zienka (apie koplytstulpio A. Dirsytei kūrimo eigą), Politinių kalinių bendrijos „Kolyma“ garbės pirmininkas Algirdas Čiurlys („Adelė Dirsytė ir kolymiečiai“). Apžiūrėsime LPKTS muziejinę ekspoziciją. Kviečiame dalyvauti!

LPKB „Kolyma“

Paminėjo velykinių trėmimų 75-metį

Irena VASINAUSKAITĖ

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos Šiaulių skyriaus pirmininkės Elzbieta Bagdonienės kvietimu, organizacijos nariai tarpiniame ataskaitiniame susirinkime kalbėjo apie praėjusių metų nuveiktus darbus, keliones, aptarė ateities planus.

LPKTB Šiaulių skyriaus nariai susirinkimo metu

2023 m. skyriaus nariai dalyvavo respublikiniuose sambūriuose, keliavo po Žemaitiją, tvarkė tremtinių Amžinojo poilsio vietas, lankė bendrijos narius namuose, labdaringose akcijose rėmė kovojančios Ukrainos karius ir Lietuvoje apsigyvenusius pabėgėlius. „Viena šeima atsisakė asmeninės jubiliejinės šventės ir visas biudžeto lėšas skyrė nuo okupantų mus ginančiai valstybei“, – sakė bendrijos vadovė.

Be galo daug įspūdžių pirmininkei ir buvusių tremtinių bendruomenės nariams paliko jauno, anksti žuvusio poeto Vytauto Mačernio kapo aplankymas. Pirmininkė padėkavo susirinkusiesiems prasmingiausių, jos manymu, kūrėjo posmus.

Buvusių tremtinių ir politinių kalinių organizacijas vienija nuoširdus noras dalytis praeitės prisiminimais ir šiandienos išvalgomis. E. Bagdonienė

papasakojo, kad jų, Rimkų šeima, į tremties vietą gyvuliniam vagonė vežė tris savaites: „1949-ųjų Velykos irgi buvo labai anksti, kovą. Tai buvo pirmos tokios šventės pakeliui į tremtį ir supuvę kiaušiniai...“

Ataskaitiniame susirinkime dėl pooperacinės reabilitacijos negalėjusiam dalyvauti bendrijos Revizijos komisijos pirmininkui Albertui Špokui, finansinę informaciją perskaitė organizaci-

jos vadovė. Ji neslėpė – bendrija gyvena tik iš narių mokamų mokesčių. Apgailestavo, kad važiuodami į tremtinių renginius sostinėje labai brangiai moka už transporto paslaugas.

E. Bagdonienė padėkojo likimo broliams ir sesėms už bendrystę. Ji kvietė dažniau užsukti į jiems TS-LKD Šiaulių skyriaus maloniai suteiktas patalpas, kur bendrijos nariai budi kiekvieną savaitės antradienį nuo 12 iki 14 valandos.

„Apgailestauju, kad jau nebe pirma kadencija nerandame naujo pirmininko. Žmonės iš pradžių tarsi ir sutinka, bet vėliau atsisako“, – prisipažino E. Bagdonienė.

Susirinkusiuosius pasveikino Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Šiaulių filialo pirmininkė Valerija Jokubauskienė: „Esame iš to paties traukinio, tik skirtingų vagonų...“ Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Prisikėlimo apygardos pirmininkės pavaduotoja Nijolė Mockevičienė pasidžiaugė, kad dar yra žmonių, restauruojančių istorinėse vietose esančius paminklus, prižiūrinčių atmintinas vietas.

Šiaulių Jaunimo organizacijų apskritojo stalo atstovą Arminą Stočkų labai šiltai sutiko buvusių tremtinių bendruomenė. Jaunuolis prisipažino, kad tikra, nuoširdi istorinės atminties dvasia realistiškiau patiriama susitikimuose su išgyventų įvykių dalyviais, nei perskaityta knygoje.

(keliami į 7 psl.)

Utenoje pagerbti Lietuvos partizanai

(atkelta iš 1 psl.)

Susirinkusieji pagerbti Aukštaitijos krašto partizanus turėjo galimybę pamatyti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus darbuotojų parengtą edukacinę-kilnojamąją parodą „Laikom frontą!“. Parodoje pasakojama Antano Lukšos ir jo šeimos istorija, kuri neatsiejama nuo sovietų okupuotos Lietuvos istorijos – visi šeimos nariai įsitraukė į partizaninį karą ir dėl to skaudžiai nukentėjo. Renginio metu vyko dokumentinio filmo „Antanas Lukša. Brolio pažadas“ peržiūra. Dokumentinėje juostoje įamžintų tremtinių, politinių kalinių, to meto laisvės kovų liudininkų pasakojimai bežiūrint filmą vyresnės kartoms žmonėms spaudė ašaras.

Iš Utenos kilęs istorikas dr. Norbertas Černiauskas, kalbėdamas apie Vincą Kaulinį-Miškinį, pabrėžė jo neeilinius gabumus ir talentą kovoje už laisvą Lietuvą. Po oficialios renginio dalies visi vyko į netoliese esantį Nolėnų kaimą prie Vincui Kauliniui-Miškiniui ir jo bendražygiams atminti paminklo. Tylos minute ir gėlėmis buvo pagerbtas Lietuvos partizanų atminimas.

1949 m. kovo 24 d. Utenos aps., valsč., Nolėnų k. (dabar – Utenos r. sav.) žuvo Šiaurės rytų Lietuvos (Karaliaus Mindaugo) partizanų srities vado pavaduotojas ir Vytauto apygardos vadas Vincas Kaulinis-Miškinis, Utenis, apygardos vado adjutantas Albertas Guobužas-Šamas, Liūto rinktinės partizanai Alfonsas Bivainis-Klimašauskas, Bronius Bivainis-Laputė, Vytautas Pakalnis-Pagirys, Napoleonas Valančiū-

nas-Elnias ir partizanų ryšininkas Vincas Dominykas Sirutis-Vergas.

„Pokario partizanai – lietuvių tautos patriotai, dešimtmetį kovoję su daugiopai gausesniu priešu, veikdami nepaprastai sunkiomis sąlygomis, gaudomi, dezinformuojami, gyvi pūdami

Iš kairės G. Kaulinis, filmo „Antanas Lukša. Brolio pažadas“ autorė R. Sinkvičienė, LGGRTC atstovė A. Jakavoniienė ir S. Kauliniene

po žeme, jie verti ainių pagarbos. Vincas Kaulinio pastangomis Utenos valsčiuje buvo įrengtas apygardos bunkeris. Atsarginiai bunkeriai buvo iškasti Kuktiškių ir Leliūnų valsčiuose. Srities vado nurodymu, į bunkerį buvo perkelta Aukštaitijos antisovietinių partizanų nelegalių laikraščių „Aukštaičių kova“ ir „Laisvės šauklys“ spaustuvė“, – prie

paminklo kalbėjo V. Kaulinio-Miškinio giminaitis Genius Kaulinis. Jis pateikė trumpą ištrauką iš 1946 m. rugsėjo 15 d. laikraščio: „Kaustytam priešui mindžiojant mūsų gimtąją žemę, praslinko šeši sunkios vergijos ir neuilstamos mūsų kovos už Tėvynės

„Teišlieka mūsų pokario istorija nebūtinai graži ir herojiška, tegul ji bus skausminga ir teisinga, duobėta, kaip ir visas mūsų tautos istorijos kelias. Mylėkime ir prisiminkime Aukštaitijos ir visos Lietuvos partizanus, kad jie, kovodami ir mirdami giliai širdyje nešio-

Kalba Genius Kaulinis

tą Laisvės ilgesį perdavė ateities kartoms“, – pabrėžė G. Kaulinis.

Renginį organizavo: Lietuvos šaulių sąjungos plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-oji rinktinė, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, Vincas Kaulinio-Miškinio artimieji Genius Kaulinis ir Silvestra Kauliniene.

LGGRTC inf. ir nuotr.

Atminti ir minėti, kad kitiems netektų patirti

(atkelta iš 1 psl.)

Tai buvo masiškiausia sovietų vykdyta Baltijos šalių gyventojų trėmimo operacija, pavadinta „Bangų mūša“, per kurią iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos išvežta apie 94 tūkst. žmonių. Kovo 25-osios rytą prieš 75-erius metus Lietuvoje 30 tūkst. žmonių patyrė tą patį. Į namus įsiveržė ginkluoti pareigūnai, įsakę kuo greičiau susirinkti būtiniausias daiktus, ir grasindami ginklais, suvarė į sunkvežimius. Šeimai leista pasiimti drabužių, maisto atsargų, būtiniausių daiktų, tačiau šis leidimas buvo tik teorinis. Visas tremtinių turtas buvo konfiskuojamas, perduodamas steigiamiems kolūkiams. Taip buvo siekiama nutautinti, asimiliuoti žmones.

„Istorikai šią Baltijos valstybių žmonių tragediją vadina kovo trėmimais ir pripažįsta, kad anuomet „valstybės priešais“, „buožėmis“ ir nacionalistais vadinti vaikai ir moterys – traukiniuose, riedančiuose į Sibirą, apie 70 procentų „priešų“ buvo maži vaikai, moterys ir seneliai. Iš Sibiro plaukė ilgisio kupini laišukai su klausimais: „Ar pražydo senoji vyšnia, ar neužgriuvo šulinys, ar grįžo gandrai?..“ Daug žmonių taip ir neišvydo gimtinės, o ir tie, kurie grįžo „buvo pilkais akmenėliais savoj palaukėj“, – apie buvusių tremtinių likimus kalbėjo O. Suncovienė.

„Būtina prisiminti. Nes kas dabar vyksta Ukrainoje, primena ir mūsų tautiečių išgyvenimus. Išvežami vaikai ir suaugusieji į filtracijos stovyklas,“ – kalbėjo Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus direktorė Ramunė Driaučiūnaitė. Ji priminė, kad archyvuose saugomi dokumentai leidžia pamatyti, ką išgyveno žmonės svetimame krašte. Ekране rodytos kunigo Jono Augustausko fotografijos, darytos tremtyje. R. Driaučiūnaitė priminė, kad ir besimokydami tremtyje žmonės galvojo apie Lietuvą, o grįžę dirbo jai.

Jautrūs O. Suncovienės posmai „Sibiro madonoms“ apie mamas ir močiutes ir „Bučiai“ apie žiaurumus Ukraino-

je sujungė būtąjį ir esamąjį laikus. „Pamiršti negalima,“ – kalbėjo ir prisiminimais iš tremties, ir patirtimis grįžus į Lietuvą pasidaliję Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos tarybos pirmininkas Pranas Ulozas, tarybos narys Jonas Brazauskas. „Jie tik buvo darbštūs žmonės, siekė šviesesnio gy-

venimo“, – senelius ir savamokslį muzikantą, sumeistravusį net du smuikus, tėvą prisiminė P. Ulozas.

MČTAU ansamblis „Romantikai“ yra parengęs specialią tremtinių dainų programą. Dėkodama už galimybę dar kartą padainuoti jautrių tremtinių dainų, ansamblio vadovė Izabelė Jani-

na Bražiūnienė sakė, kad šios dainos yra liaudies dainos, į kurias tremtiniai sudėjo savo jausmus ir išgyvenimus. Jautriausias muzikinis momentas – kartu su chorą „Laisvė“ nuskambėjusi daina „Leiskit į tėvynę“.

„Mūsų čia dauguma tremtinių vaikai. Saugokime atmintį, be atminties nebus ateities“, – dėkodama renginio dalyviams ir rengėjams sakė MČTAU rektorė dr. Zita Žebrauskienė.

MČTAU Kultūros fakulteto klausytoja Ona Ulozienė, pradėjusi renginį, ir Turizmo fakulteto prodekanė Albina Varanauskienė, kartu sumaniusios ir suorganizavusios šį susibūrimą, sakė, kad joms dėl asmeninių patirčių ir išgyvenimų labai svarbu minėti šią datą. „Aš maža grįžau iš ten, bet mano gimimo vieta daug kartų užkliūdavo KGB, tapo karjeros kliūtimi,“ – kalbėjo A. Varanauskienė.

„Mes nenešiojame pykčio, nesiekiamo keršto, bet atmintis gyva, ir nenorime, kad tai pasikartotų“, – sakė ne vienas tremtį išgyvenęs. Svarbu kalbėti apie tuos, kurie ten buvo ir pasiliko, tiems, kurie ten nebuvo ir kad niekada nebūtų.

Vaclavo Svidinsko nuotr.

Pranas Ulozas, Ona Ulozienė, Ona Suncovienė ir Albina Varanauskienė. Kristinos Sadauskienės nuotr.

Dainą „Leiskit į Tėvynę“ dainuoja choras „Laisvė“ ir ansamblis „Romantikai“

Skandūs tremties prisiminimai

Angelina VENIULIENĖ

Prieš 75-erius metus kovo 25–28 dienomis iš Lietuvos buvo ištremta apie 30 000 žmonių. Tai buvo eiliniai lietuviai: ūkininkai, partizanų ryšininkai ar šiaip sovietų valdžiai neįtikę žmonės. Iš Jurbarko rajono buvo ištremta daugiau kaip 400 žmonių, tarp jų – apie 100 vaikų.

LPKTS Jurbarko filialo pirmininkė Irina Pažereckienė paminėjo keletą šeimų, tai: Bacevičiai, Buitkai, Čelkai, Kairiai, Kvietkai, Mankai, Marinai, Maskolaičiai, Nikžentaičiai, Palubeckai, Rukšnaičiai, Samiai, Ververskiai ir kitos.

Ką teko iškentėti ištremtiesiems, mes labai gerai žinome, nes visa tai patyrėme. Pirmininkė pakvietė pasidalyti prisiminimais. Nuoširdžiai pasijuokėme iš vaikystės istorijos, kurią papasakojo Vytautas Bacevičius – apie didžiausią norą grįžti į Tėvynę. Arūnas Samys pasidalijo prisiminimais apie savo tėvelio bendrystę su politiniu kaliniu Petru Paulaičiu.

Pasibaigus pokalbiui, pakartotinai vyko LPKTS Jurbarko filialo valdybos

narių rinkimai. Buvo išrinkta valdyba iš 13 asmenų. Į ją pateko: Angelina Veniulienė, Snieguolė Mažeikienė, Eliutė Bučinskienė, Irina Pažereckienė, Arūnas Samys, Danutė Trakinskaitė-Kriščiūnienė, Zita Pinaitienė, Laimutė Partikienė, Irena Oičenkienė, Vitalija Petraitienė, Adelė Kulikauskienė, Istratijus Algimantas ir Vitalija Petraitienė. Valdybos pirmininke ketveriems metams išrinkta Irina Pažereckienė, pavaduotoja – Angelina Veniulienė, sekretore išdininke – Adelė Kulikauskienė. Nuo šiol buvusius tremtinius primsime antradieniais, tuo pačiu metu.

Kovo 25 dieną keletas buvusių tremtinių nuvyko prie paminklo Jurbarko miesto kapinėse ir uždegė atminimo žvakelių prie tremtinių paminklo.

Danutė Kriščiūnienė, Angelina Veniulienė, Irina Pažereckienė

Trėmimui „Bangų mūša“ – 75-eri metai

Stanislovas ABROMAVIČIUS

Gausi Brazdžių šeima gražiai gyveno Gataučių kaime (Biržų apskrityje, Vabalninko valsčiuje). Stovėjo gražūs trobesiai, buvo sodas, net vėjinis malūnas... Deja, 1949 m. kovo 25 d. tremtinių sąrašuose buvo net dešimt šeimos narių: tėvelis Juozas, mama Paulina, vaikai Vytautas, Eugenija, Adelė, Genė Danutė, Bronė, Pranciška, Valerija ir močiutė Skolestija Brazdžiuvienė, kuriai buvo jau septyniasdešimt...

Pabaiga. Pradžia Nr. 12 (1562)

Bronės Brazdžiūtės- Vaičiulionienės atsiminimai

Gerai pamenu tremtį, man tada buvo dešimt metų... Lankiau Gataučiuose vietos pradžios mokyklos trečią klasę, mokslai sekėsi. Visi mūsų šeimos vaikai lankė mokyklą, išskyrus mažiausius Prancišką ir Valeriją. Juozukas dar ir metukų neturėjo.

Tėveliai jau iš vakaro suprato, kad mus išveš, nes naktį sodyba buvo apsupta kareivių ir svetimų žmonių. Paryčiui pasibeldė į duris įsibrovėliai, liepė greitai susiruošti amžinai tremčiai į Sibirą. Kieme stovėjo arkliu kinkomas vežimas. Penkis kilometrus juo dardėjome į Vabalninką, o iš ten sunkvežimiu pro Biržus vežė į Panevėžį. Geležinkelio stotyje buvo daug žmonių, mūsų laukė gyvuliniai vagonai...

Sunkus buvo kelias į Šiaurę: tik kovo pabaiga, Sibire dar tikra žiema. Apgyvendino klaikiame, sename ir apgriuvusiame barake, be baldų. Visa laimė, kad dar iš namų turėjome atsivežę maisto, pradžioje nebadavome.

Rudenį išėjau į rusišką mokyklą. Jų kalbos nemokėjau. Nors buvau jau trečioje, pasodino su antrakais. Vaikai buvo mums nedraugiški, koliojo, stumdė, negražiai vadino. Mokytojos – supratingesnės, mus neišskyrė iš visų. Gal todėl, kad mes, lietuvaičiai, greit išmokome rusiškai, buvome už vietinius drausmingesni, sąžiningesni, geriau mokėmės. Tėveliai vietinius išmokė dirbti, buvo atsivežę dar jiems nematytų įrankių, išmokė ūkininkauti. Sibire buvo tokia tvarka, kad dauguma girtuokliavo, vogė. Kartą tėveliai pasiprovė išaugintą paršelių, užsūdė lašinius, kumpelius ir vakarop rūkė rūkykloje. Deja, mūsų mėsytę vietiniai naktį pavogė.

Kad išsimaitintume, nuo mažens turėjome padėti šeimai, nuo paauglystės dirbome. Iš pradžių namuose, vėliau savo darže. Pamenu, kai baigusi aštuonias klases įsidarbinau prie kelių remonto. Man reikėjo registruoti į statybas sunkvežimiais atvežto žvyro reišius, dienai pasibaigus, perduoti davinis brigadininkui.

Kai grįžome į Lietuvą, apsisostojome Panevėžyje pas tetą Prancišką. Ji tada nuomojo tik kambario butą, o mūsų buvo visas pulkas. Su namo savininku susitarė, kad čia ir mes kurį laiką pagyvinsime. Tikėjome sugrįžti į savo namus.

Nuvažiavę į tėviškę, tėveliai rado apleistus pastatus, nugyventą aplinką: dar neseniai mūsų ūkiniuose pastatuose kolūkis laikė kiaulių fermą, troboje buvo įrengę viralinę pašarui joms ruošti. Troba buvo beveik be stogo, tačiau joje veikė stalių dirbtuvėlė. Malūnas buvo apgriuvęs, be sparnų, ginas suko dyzelinis variklis. Sodyba buvo niekam nereikalinga, sodo medžiai suniokoti, tarsi prašė mūsų pagalbos.

Todėl nutarėme sugrįžti į Gataučius. Atėjo kolūčio pirmininkas, sužinojęs

Prie tremties barakų (iš kairės): Agota Dambrauskaitė, Genė, Bronė, Pranciška Brazdžiūtė, Elzė Stogytė. 1954 metai

Ožkelė, kuri gelbėjo Brazdžių vaikus nuo ligų ir bado... Su mama Paulina dukterys Genutė, Bronelė, Pranciška ir Valerija. 1950 metai

apie grįžusius šeiminius ir jų norą, labai apsidžiaugė, nes šeimoje buvo penki darbingi asmenys. Be to, tėvelis buvo nepamainomas statybininkas ir geras stalius. Išsipirkome savo išniekintus namus, palengva kūrėmės iš naujo. Po kurio laiko netoliese sumanėme statyti naują gyvenamąjį namą, nes senasis buvo jau nugyventas...

Man tarsi ir pasisekė: tuo metu kolūčio buhalterijai reikėjo apskaitininkės, pasiūlė padirbėti, tad sutikau. Dirbau kontoroje iki 1968 metų, paskui tapau pardavėja. Taip jau atsitiko, kad su seserimi Pranciška ištekėjome už poros kilometrų esančiame Misiškių kaime gyvenusių brolių Jono ir Vytauto Vaičiulionių. Su Jonu gyvenome jo tėviškėje, dirbau vietos kolūkyje, vėliau – kaimo pieninėje, parduotuvėje. Užauginome su vyru dukras Genutę ir Martę. Šiuo metu gyvenu Panevėžyje.

Pranciškos Brazdžiūtės- Vaičiulionienės atsiminimai

Tremties dieną man buvo šešeri. Kadangi buvau gimusi gruodžio mėnesį, į mokyklą dar nesiruošiau, nors labai norėjau. Jau pažinau visas raides, mokėjau skaityti.

Kelionę į Sibirą pamenu labai gerai: apsupo mus naktį, mama verkdamą

sivežę šiek tiek miltų, pradėjome kepti duonelę patys. Žinoma, sunkiausia buvo vaikams, nes trūko vitaminų, užpuolė ligos. Visa laimė, kad susitaupe nusipirkom ožką, kuri kasdien duodavo po pusantro litro pieno. Ožkos pienas buvo mums vaistas. Tai vietinius nustebino. „Vaikams iš bado numirti neleisiu...“ – į jų nuostabą atsakė tėvelis.

Ligos, nepritekliai mano vaikystėje lėmė, kad į mokyklą Sujetichoje nuėjau pavėluotai, jau 1951 m. Buvau iš vietinių jau pramokusi rusiškai, tad nuo pat pirmosios klasės mokiausi penktukais. Mokytoja Jekaterina gerbė lietuvaičius, nes buvome drausmingesni, nuoširdesni ir geriau mokėmės už vietinius vaikus. Gerai pamenu 1953 m. kovą, kai mirė Stalinas. Atėjo į antrąją klasę ašarodama mokytoja ir pasakė, kad tą dieną pamokų nebus, nes mirė Stalinas... Nuleidome galvas, tačiau išėjė iš mokyklos tik džiaugėmės.

Sibire baigiau keturias klases, kol atėjo leidimas grįžti į Lietuvą. Visi labai džiaugėmės, laukėme tos minutės, kol amžiams paliksime nemielą kraštą. Laukė ilga kelionė...

Atvykę į Panevėžį, visi kuriam laikui apgyvenome pas tetą Prancišką, biologijos ir chemijos mokytoją. Pradėjau lankyti II vidurinės mokyklos penktą klasę. Viskas sekėsi: aritmetika, geografija, istorija... Tik bėda, nemokėjau lietuviškai gerai rašyti. Diktantai vertinti dvejetais, gramatika – nežinomybė... Nutarėme mokslą atidėti: nupirko tėvai lietuvių kalbos vadovėlius nuo pat pirmos klasės, pradėjau mokytis gimtosios kalbos rašybos, gramatikos nuo pradžių. Persikėliau gyventi pas tėvelius į Gataučius. Kitais mokslo metais vėl penktąją klasę pradėjau lankyti Geidžiūnų vidurinėje mokykloje, Biržų rajone. Nuo mūsų kaimo ji buvo nutolusi net 7 km. Tad tek-davo nueiti ar dviračiu nuvažiuoti beveik kasdien po 14 kilometrų. Vidurinę baigiau Vabalninke, važinėju į vidurinę mokyklą autobusu, žiemomis gyvenau pas tetą.

Kai reikėjo pasirinkti tolimesnį gyvenimo kelią, tuometinio Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakulteto dekanas Česlovas Kudabas straipsnio laikraštyje „Studentas“ paskatinta nutariau studijuoti universitete geografiją. Taip mokytoja ir geomorfologe, dirbau mokykloje, Klaipėdos žvejybos uoste. 1968 metais su Vytautu Vaičiulioniu sukūrėme šeimą, užauginome sūnų Dalių ir dukterį Vitą. Šiuo metu gyvenu Panevėžyje.

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“!

Prenumerata priimama bet kuriame „Lietuvos pašto“ skyriuje, per „Lietuvos pašto“ laiškininką, paskambinus informacijos telefonu +370 700 55 400, internetu „prenumeruok.lt“.

Laikraštis išeina 4 kartus per mėnesį.

Prenumeratos indeksas 0117.

1 mėn. – 4,48 Eur, 3 mėn. – 13,44 Eur,

6 mėn. – 26,88 Eur, 8 mėn. – 35,84 Eur.

„Tremtinio“ prenumerata – tai puiki dovana giminaičiui, draugui, kaimynui.

Mūsų Aldona – visada Lietuvos šaulių sąjungos poste

Ažuolas ŠAULYS

Lietuvos šaulių sąjungą, įsikūrusią Kauno miesto centre, Laisvės alėjoje, kasdien aplanko daug žmonių su įvairiausiais reikalais. Atėjusieji dažniausiai kreipiasi į personalo specialistę Aldoną. Ji mielai kiekvienam lankytojui padeda iš pradžių atrodančiu griežtoku balsu, tačiau pabendravus imi suprasti, kad tai nuoširdus žmogus, norintis padėti kiekvienam. Tačiau mažai kas pasiteirauja, koks yra jos gyvenimas, jos pomėgiai, kaip jos sveikata ar šeima. Bendradarbiai ir vadovybė žino, jei ką pavės Aldonai – bus padaryta. Nepaisant to, ar tai savaitgalis ar šventė, ji visada atvyks į numatytus renginius ar šventes. Ji visada yra poste.

Aldona Žygelienė

Aldona Ražickaitė gimė 1956 m. Utenos ir Molėtų apskrityje, Vastapų kaime. Vėliau jos tėvai išsikėlė ir Aldona vaikystę praleido Adakščių kaime. Vidurinę mokyklą baigė Alantuose. Vaikystės ir mokykliniai metai praeję Vastapų, Adakščių bei Alantos apylinkėse, nepaprasto gamtos grožio apsuptyje, liko visam amžiui širdyje.

Apylinkių gamtovaizdis pasižymi įvairumu: daug gražių ežerų, upelių, kalnelių, slėnių, miškelių; yra archeologinių paminklų, piliakalnių, pilkapių,

Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje

randama akmens laikotarpio įrangių. Prie Antakščio kaimo yra Lukšto ežeras. Jo pietiniame krante išsistatę Antakščių kaimas, Antakščių dvaras. Tai labai senos gyvenvietės. Čia tyso šieno kupetos išvaizdos Antakščių piliakalnis su stačiais šlaitais, prie kurio telkšo Vastapų ežeras.

Baigusi Alantos vidurinę mokyklą, atvyko į Kauną, įstojo į Prekybos technikumą ir pradėjo lankyti mašinraščio kursus. Pradėjusi dirbti Kauno miesto maisto prekyboje, 1978 m. Al-

dona ištekėjo ir susilaukė sūnaus ir dukters. 1992 m. vasario mėn. žurnalo „Trimito“ redaktorius Pranas Abelkis ją nuvedė į Lietuvos šaulių sąjungą. Čia teko susipažinti ir su šauliais, vadovybe ir netrukus priėmusi priesaiką tapo Šaulių sąjungos nare.

Lietuvos nepriklausomybės pradžią žymi 1987 metai, kai Vilniuje prie paminklo Adomui Mickevičiui įvyko pirmasis nesankcionuotas mitingas, kuriame viešai buvo pasmerktas 1939 m. rugpjūčio 23 d. Vokietijos ir Sovietų

sąjungos paktas. Jau kitais metais – 1988 m. vasarą per visą Lietuvą nuvilnijo pirmieji tūkstantiniai Sąjūdžio organizuoti mitingai. Tuose mitinguose dalyvaudavo ir Aldona su vaikais.

1990 m. kovo 11-ąją buvo priimtas Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Aktas, kad Lietuva vėl tapo nepriklausoma valstybe. Po to – SSRS ultimatumas Lietuvai, ekonominė blokada ir moratoriumas. Tačiau to dar ne užteko. Mėginta karine jėga nugalėti nepriklausomybę. Žmonėms stojus ją ginti, Vilniuje nuvilnijo 1991 m. sausio 13-osios tragiški įvykiai. Naktį kariškiai su desantininkais Vilniuje užėmė Televizijos bokštą ir Televizijos ir radijo pastatą. Lietuvos televizijos ir radijo laidų transliavimas nutrūko. Prie televizijos bokšto žuvo 13 civilių asmenų, 165 sužeisti, iš jų 26 – sunkiai.

Dar neišaušus, Lietuvos radijo laidas ėmė transliuoti Sitkūnų radijo stotis, Lietuva ir pasaulis buvo informuoti apie įvykdytą išpuolį ir aukas. Desantininkai buvo apsupę ir Sitkūnų radijo stotį, bet jos nešturmavo dėl susibūrusios didelės žmonių minios. Su šiais žmonėmis dvi paras prabuvo ir Aldona su vyru ir 3 metų dukterimi Asta bei 12 metų sūnumi Gintaru. Kartu su kitais dalyviais, kaip LPKTS Kauno filialo pirmininko pavaduotoja, Krasnojarsko krašto, Nazarovo rajono, tremtine Jūrate Antulevičiene, prof. Arimantas Dumčiūni ir kitais teko praleisti vakarus prie laužo, prisiminti tremtinių dainas.

(keliami į 8 psl.)

Paminėjo velykinių trėmimų 75-metį

(atkelta iš 4 psl.)

1949-ųjų šv. Velykas ir giminės išgyvenimus tremtyje prisiminė bendrijos nariai eksmeras Alfredas Lankauskas, Romualdas Baltutis, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos narys Jonas Bartkus.

„Gyvenu tarp Šiaulių, Vilniaus ir JAV, – sakė bendrijos narys, buvęs Saulės miesto meras A. Lankauskas. – Esu nelabai tikras tremtinys. Manęs iš Lietuvos neišvežė, tačiau aš gimiau Sibire. Šeimą ištrėmė tą lemtingąją birželio 14-ąją. Gyvenome Jakutijoje, Čiapajevo kaime. Giminės iš tėvelio pusės emigravo. Didžioji dalis jų palikuonių gyvena JAV. Senelis iš mamos pusės – sušaudytas buvusiam Leningrade. Palaidotas bendrame kape. Į Lietuvą iš Sibiro aš grįžau būdamas 5 metų.

Skaičiuojama, kad JAV dabar gyvena apie milijonas lietuviškų šaknų turinčių žmonių. Tarkime, Kanzas Sityje daug lietuvių, tačiau jie niekada nekalba lietuviškai, bet namai papuošti lietuviška simbolika. Mūsų išėivija išlaikė tautinę dvasią. Bostono universitete yra Lietuvos kambarys. Tik žmo-

nės labai apgailestavo, kad nebeliko šv. Mišių lietuvių kalba, nes nėra kunigų. Įdomu, kad dabartinė emigrantų karta nebendruoja su senaisiais išvykėliais ir vadina juos dipukais. Šie atsilygindami naujokus pakrikštijo – tarybdipukais.

Mano duktė, ištekėjusi už airio, gyvena JAV. Dvi anūkės ruošiasi lanky-

ti šeštadieninę lietuvišką mokyklą ir žino, kad jų mama iš Lietuvos.“

Buvusio mero A. Lankausko pasakojimas sudomino susirinkusiuosius. Jis pats vasarą ketina vėl vykti į Amerikoje gyvenančių giminių suvažiavimą. Jau renka kelionei suvenyrus – lauktuvėms iš Tėvynės.

Romualdas Baltutis anonsavo du rugsėjo mėnesį vyksiančius renginius: septynioliktąją konferenciją „Vardan tos Lietuvos vienybė tezydi“ ir knygos apie trijų tremtinių šeimų likimus pristatymą.

Tėvynės Sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos atstovas Jonas Bartkus prisistatė esąs politikas, todėl kalbėjo apie trejus šiemet vyksian-

čius rinkimus, įvardijo būsimus kandidatus. „Politiko priedermė – šviesti visuomenę ir „kautis“ dėl valdžios,“ – reziumavo baigdamas trumpą pasisakymą.

Lietuvos Sąjūdžio Šiaulių skyriaus pirmininkas Algirdas Kulikauskas susirinkusiesiems parodė keletą trumpų filmukų apie pirmąjį miesto Tremtinių klubo mitingą prie Šiaulių geležinkelio stoties 1989-aisiais, priminė Baltijos kelio akimirkas. Salėje sėdintieji kartu su istoriniuose kadruose užfiksuotais respublikinio sąskrydžio jungtinio buvusių tremtinių choro (dirigentė Rasa Gasiūnienė) dalyviais tyliai dainavo: „Mažam kambarėly...“

Jono Bartkaus nuotr.

Pirmininkė Elzbieta Bagdonienė

Skelbimai

Balandžio 27 d. (šeštadienį) 12 val. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos salėje (Laisvės al. 39, Kaune) vyks Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio suvažiavimas. Delegatus kviečiame dalyvauti!

LLKS taryba

Balandžio 27 d. (šeštadienį) 11 val. Trečiojo amžiaus universiteto salėje (J. Basanavičiaus g. 7, Jonava) vyks Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Jonavos filialo 35-mečio šventė. Kviečiame gausiai dalyvauti. Teirautis tel. +370 678 12 307, filialo pirmininkė Irena Tamoševičienė.

Tremtinys
www.lpkts.lt

ISSN 2029-509X

Leidėjas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga
Įmonės kodas 300032645

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,
Tel. (8 37) 323 204, 8 667 39218
El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com
El. p. lpkts@lpkts.lt

Ats. sąsk. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365 AB „SEB“ bankas

Spausdino
spaustuvė UAB „Morkūnas ir Ko“,
Draugystės g. 17, Kaunas

2 spaudos lankai. Tiražas 800 egz.
Kaina 1,00 euras.

Akimirkos iš XXXI LPKTS suvažiavimo

Mūsų Aldona – visada Lietuvos šaulių sąjungos poste

(atkelta iš 7 psl.)

Nejautė nei vargo, nei baimės, jautė tik pasididžiavimą, kad gali kuo nors prisidėti prie Lietuvos nepriklausomybės iškovojimo.

Pagal vieną Sausio 13-osios įvykių interpretaciją, perversmininkai patyrė nesėkmę, nes pralaimėjo kovą su Lietuvos Respublikos struktūromis viešųjų ryšių srityje bei su žmonių ryžtingumu ginti savo šalies laisvę.

1994 m. vykstant prekybos privatizavimui, Aldona perėjo dirbti į Kauno policiją. 1998 m. dirbdama sistemoje baigė policijos rėmėjų kursus, kur šiaandien ji yra pripažinta Policijos garbės rėmėja. Teko dalyvauti daugybėje būdėjų, renginių, prieš dvejus metus gavo garbės policijos rėmėjo ženklą už nuopelnus. Dirbdama policijoje, nepaliko ir Lietuvos šaulių sąjungos, nuolat

būdavo įsitraukusi į jos veiklą. 1996 m. buvo išrinkta į Kauno šaulių rinktinės valdybą. Teko turėti vieną ar kitą kuopą. Bendravo ne su vienu LŠS vadu: Gediminu Jankumi, Lionginu Bakaičiu, Juozu Širvinskiu, Liudu Gumbinu, Gintaru Koryznu, Albertu Dapkumi ir dabartiniu Linu Idzeliu, taip pat su Kauno rinktinės vadu Algimantu Kodelskiu ir kitais.

Būnant šaulių valdybos tarnyboje, teko važiuoti į Kauno apkritys kuopas, dirbti kontrolės komisijoje, tikrinti dokumentus, daryti revizijas, dalyvauti renginiuose, šaudymuose, mokymuose, pratybose. Aldona iš nieko nereikalavo, kad jai kažką duotų. Ji kartodavo, kaip jos diedukas Andrius Ražickas, buvęs tremtinys, bei jo brolis Antanas sakydavo: „Jei esi karys, ir eik į priekį“. Taip ji ir darė.

2002 m. kuopos vadas H. Račkauskas Aldoną paskyrė kuopos vado pavaduotoju (1-o būrio). Nuo 2008 m. ji yra rinktinės garbės šaulė. 2016 m. LŠS V. Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentui Stasiui Ignatavičiui pasiūlius, tapo klubo nare. Šio klubo veikla jai buvo artima širdžiai. Aldona pasitikėjo ir kiti, todėl per suvažiavimą ją išrinko klubo sekretore, ir kuria ji iki šiol dirba: padeda tvarkyti dokumentus, išduoda V. Putvinskio-Pūtvio klubui pažymėjimus bei ženklus ir kt. Dirbant su šauliais, jai tenka spręsti įvairius klausimus, nes į Šaulių sąjungą priima mi žmonės iš visos Lietuvos.

Kai Aldona apsivelka visada tvarkingą uniformą, ją puošia daugybė ženklų už tarnybą. O kiek namuose yra įvairių apdovanojimų, asmeninių dovanų! Ji turi gausybę Šaulių sąjungos,

V. Putvinskio-Pūtvio klubo, policijos, Seimo, sporto organizacijų ir kitų padėkų, ženklų.

Jos tvarkingame bute į papkes sudėti pažymėjimai ne tik gauti už stropią ir sąžiningą tarnybą, bet už dalyvavimą ginant Lietuvos nepriklausomybę 1991 m. sausio-rugpjūčio mėn. įvykių metu. Aldona Žygeliene apdovanota „Parlamento gynėjo garbės ženklų“, I, II ir III laipsnių Šaulių sąjungos pasižymėjimo ženklų už nuopelnus Šaulių sąjungai. Ji ypač vertina LŠS 100-mečio jubiliejinę monetą ir V. Putvinskio-Pūtvio Lietuvos šaulių sąjungos kūrėjo ženklą.

Aldona Žygeliene tvirtai stovi Lietuvos šaulių sąjungos gretose, pasiryžusi visada patarti ir padėti. Tokie žmonės ir sudaro sąjungos branduolį, jie reikalingi ir Šaulių sąjungai, ir Lietuvai.

Visuomet besišypsanti Aldona bendraminčių ir bendražygių apsuptyje

